آمادگی دانشجویان پزشکی برای یادگیری بین‌حرفه‌ای و ترجیحات همکاری حرفه‌ای :یک مطالعه توصیفی-مقطعی

مرضیه برزگر۱، الهام بوشهری۲
۱و۲ گروه آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران

مقدمه
گسترش مراقبت‌های تیم‌محور مستلزم آماده‌سازی دانشجویان علوم پزشکی برای تعامل مؤثر با سایر حرفه‌های سلامت است. آموزش بین‌حرفه‌ای با هدف تقویت کار تیمی، مهارت‌های ارتباطی و شناخت نقش‌های حرفه‌ای طراحی می‌شود و آمادگی نگرشی دانشجویان پیش‌نیاز موفقیت آن است. لذا این مطالعه با هدف بررسی آمادگی دانشجویان پزشکی برای یادگیری بین‌حرفه‌ای و تحلیل نگرش‌ها و ترجیحات همکاری حرفه‌ای آنان انجام شد.
روش مطالعه
این مطالعه توصیفی-مقطعی در سال ۱۴۰۴ بر روی ۱۱۲ دانشجوی علوم پایه پزشکی انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها نسخه فارسی روا و پایای پرسشنامه RIPLS (Readiness for Interprofessional Learning Scale)شامل ۱۹ گویه در چهار حیطه (کار تیمی و همکاری، هویت حرفه‌ای مثبت، هویت حرفه‌ای منفی و نقش‌ها و مسئولیت‌ها) بود. پاسخ‌ها در مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای ثبت و گویه‌های دارای نمره معکوس پیش از تحلیل اصلاح شدند. علاوه بر آن، سؤالاتی درباره تأثیر شناخت رشته‌های حاضر در جلسه، ترجیحات همکاری حرفه‌ای و دلایل انتخاب حرفه‌ها نیز مورد بررسی قرار گرفت. تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار و درصد انجام شد.
نتایج
۶۰ درصد دانشجویان شرکت کننده زن بودند. میانگین نمره کل آمادگی برای یادگیری بین‌حرفه‌ای ۳.۷۸±۰.۶۳ از ۵ بود که بیانگر سطح نسبتاً مطلوب آمادگی دانشجویان است. بالاترین میانگین مربوط به حیطه کار تیمی و همکاری با میانگین ۴.۳۱±۰.۴۱ بود که بیانگر باور قوی به منافع یادگیری مشترک در ارتقای مهارت‌های ارتباطی، کار تیمی و پیامدهای بیمارمحور بود. هویت حرفه‌ای مثبت نیز با میانگین ۴.۱۸±۰.۴۹ نشان‌دهنده تمایل به تعامل سازنده با سایر حرفه ها بود. میانگین هویت حرفه‌ای منفی ۲.۶۱±۱.۰۰ بود که حاکی از سطح پایین نگرش‌های انحصارگرایانه نسبت به یادگیری تک‌حرفه‌ای است. پایین‌ترین میانگین مربوط به نقش‌ها و مسئولیت‌های حرفه‌ای با میانگین ۳.۲۶±۰.۶۸ بود که نشان می‌دهد درک مرزها و کارکرد حرفه‌های مختلف هنوز به‌طور کامل شکل نگرفته است.
در پرسش مربوط به تأثیر شناخت رشته‌های حاضر در جلسه بر تصمیم به مشارکت، ۴۸.۲ درصد دانشجویان گزینه زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کردند. از نظر ترجیح همکاری حرفه‌ای، بیشترین انتخاب به ترتیب مربوط به رشته پرستاری (۳۰.۴٪)، فیزیوتراپی (۲۸٪)، داروسازی (۲۲٪)، تغذیه (۱۶.۱٪) و مددکاری اجتماعی(۷.۱٪) بود. در بررسی دلایل انتخاب حرفه با اولویت اول جهت همکاری،۶۹.۶ درصد گزینه "به نظر می‌رسد این حرفه بیشترین شباهت را به حرفه من دارد و می‌خواهم در مورد تفاوت‌ها بیشتر بدانم" را دلیل اصلی بیان کردند، در حالی که ۲۳.۲درصد گزینه " من بیشتر به انواع بیمارانی که این حرفه با آنها سروکار دارد علاقه‌مندم (برای مثال، فیزیوتراپی = بیماران اسکلتی-عضلانی)" و ۳.۶ درصد گزینه " من آشنایی بسیار کمی با این حرفه دارم" را مطرح نمودند..
نتیجه‌گیری
دانشجویان پزشکی از آمادگی نگرشی مطلوبی برای یادگیری بین‌حرفه‌ای برخوردار بودند، به‌ویژه در حوزه کار تیمی و هویت حرفه‌ای مثبت. با این حال، درک نقش‌ها و مسئولیت‌های حرفه‌ای در سطح متوسط باقی مانده است. ترجیحات همکاری حرفه‌ای و تأثیر شناخت رشته‌های حاضر در جلسات نشان می‌دهد طراحی هدفمند ترکیب حرفه‌ها در فعالیت‌های آموزشی می‌تواند مشارکت دانشجویان را افزایش دهد. ادغام ساختاریافته آموزش بین‌حرفه‌ای مبتنی بر تجربه‌های مشترک بالینی و تأکید بر شناخت نقش‌های حرفه‌ای برای ارتقای آمادگی بین‌حرفه‌ای توصیه می‌شود.

کلمات کلیدی:
Interprofessional Education ،Readiness for Interprofessional Learning Scale ،undergraduate medical education

References:
1. Amini B, Bigdeli S, Shirazi M, Mirshahvalad SM. Validity and reliability of the “Readiness for Interprofessional Learning Scale (RIPLS)” in Iranian context. Payavard Salamat. 2016 Apr 10;10(1):51-8.
2. Parsell G, Bligh J. The development of a questionnaire to assess the readiness of health care students for interprofessional learning (RIPLS). Medical education. 1999 Feb;33(2):95-100.
3. Goins EC, Coates M, Gordee A, Kuchibahtla M, Waite K, Leiman E. A single institution, cross-sectional study on medical student preferences for collaborators in interprofessional education. BMC Medical Education. 2024 Feb 23;24(1):175.
4. Aladwani M, Khayyat S, Altalhi R, Alhulayfi D, Barifah M, Aladwani R, Alsulaymi S, Alsheikh M. Healthcare Undergraduates’ Attitudes and Readiness Toward Interprofessional Education at a Saudi University. Advances in Medical Education and Practice. 2025 Dec 31:235-44.
5. Alghamdi KJ, Aljohani RM, Khurmi RA, Alrehaili JA, Alrehaili YM, Allam RE, Aljohani AR, Alghamdi K, Aljohani A. Medical Students’ Perception of Interprofessional Education: A Cross-Sectional Study. Cureus. 2023 Dec 14;15(12).